

ธนะวัฒน์ เจริญนิชากร : การทำงานเป็นกะกับสุขภาพของคนงานที่ป่วยเป็นเบาหวานชนิดที่ 2 ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. (SHIFT WORK AND TYPE 2 DIABETES PATIENTS' HEALTH AMONG WORKERS IN BANGKOK AND ITS VICINITY) อ. ที่ปรึกษา: ศ.นพ.พรชัย สิทธิศรีธัญกุล, อ.ที่ปรึกษาร่วม : รศ.นพ.นรินทร์ นิรัฐสุทธิกุล 90 หน้า. ISBN 974-14-3897-4.

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสุขภาพของผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2 ที่ทำงานเฉพาะตอนเช้า, สุขภาพของผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2 ที่ทำงานเป็นกะ, เปรียบเทียบสุขภาพของผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2 ที่ทำงานเป็นกะ กับทำงานเฉพาะตอนเช้า และ ศึกษาถึงปัจจัยส่วนบุคคลและ ปัจจัยจากการทำงานที่สัมพันธ์กับสุขภาพผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2 การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงวิเคราะห์ ณ จุดเวลาใดเวลาหนึ่ง กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยผู้ป่วยเบาหวานที่ทำงานเฉพาะตอนเช้า และทำงานเป็นกะ กลุ่มละ 120 คน จากผู้ป่วยที่มารับการรักษาที่คลินิกประกันสังคมของโรงพยาบาล 5 แห่ง ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

ผลการศึกษาเปรียบเทียบข้อมูลสุขภาพระหว่างผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2 ที่ทำงานเฉพาะตอนเช้า กับที่ทำงานเป็นกะ พบว่าผู้ป่วยที่ทำงานเฉพาะตอนเช้าที่มีระดับกลูโคสในพลาสมา ก่อนอาหารเช้าในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมา น้อยกว่าหรือเท่ากับ 130 mg/dl เท่ากับ ร้อยละ 28.3 แต่ในผู้ป่วยเบาหวานที่ทำงานเป็นกะ เท่ากับร้อยละ 15.8 ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value}=0.02$), ผู้ป่วยที่เกิดอาการน้ำตาลในเลือดต่ำของผู้ป่วยที่ทำงานเฉพาะตอนเช้าและทำงานเป็นกะเท่ากับ ร้อยละ 26.7 และ ร้อยละ 42.5 ตามลำดับ ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value}=0.01$) การคัดกรองปัญหาทางสุขภาพจิต โดยใช้แบบสอบถาม Thai GHQ-12 พบว่าผู้ป่วยที่ทำงานเฉพาะตอนเช้ามีความผิดปกติทางสุขภาพจิต ร้อยละ 14.2 ส่วนผู้ป่วยที่ทำงานเป็นกะมีความผิดปกติ ร้อยละ 37.5 ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value}<0.001$) ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อการควบคุมระดับกลูโคสในพลาสมา ก่อนอาหารเช้าในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมาของผู้ป่วยคือ อายุ และการทำงานเป็นกะ โดยใช้การวิเคราะห์ความถดถอยโลจิสติก พบว่าอายุที่เพิ่มขึ้น 1 ปี มี Odds Ratio ของการควบคุมระดับกลูโคสในพลาสมา ก่อนอาหารเช้าในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมาได้ไม่ตีเป็น 0.955 เท่า และคนที่ทำงานเป็นกะมี Odds Ratio ต่อการควบคุมระดับกลูโคสในพลาสมา ก่อนอาหารเช้าในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมาได้ไม่ตีเป็น 2.026 เท่า ปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดอาการน้ำตาลในเลือดต่ำตั้งแต่พบแพทย์ครั้งที่แล้วจนถึงวันเก็บข้อมูลของผู้ป่วยคือ การทำงานเป็นกะ และการสูบบุหรี่ โดยที่คนที่ทำงานเป็นกะมี Odds Ratio ที่จะเกิดอาการน้ำตาลในเลือดต่ำเป็น 2.092 เท่า ของคนที่ไม่ได้ทำงานเป็นกะ และคนที่สูบบุหรี่มี Odds Ratio ของการเกิดอาการน้ำตาลในเลือดต่ำเป็น 2.797 เท่าของคนที่ไม่ได้สูบบุหรี่

โดยสรุปการศึกษานี้ พบว่าการทำงานเป็นกะ น่าจะมีผลต่อสุขภาพของผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2 โดยเฉพาะการควบคุมน้ำตาล การเกิดอาการน้ำตาลต่ำ และปัญหาทางสุขภาพจิต ดังนั้นผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2 ที่ทำงานเป็นกะ ควรได้รับความสนใจมากขึ้นทั้งจากแพทย์ผู้ทำการรักษา และนายจ้างที่ทำงาน

4874735730: MAJOR OCCUPATIONAL MEDICINE

KEY WORD: SHIFT WORK / DAY WORK / TYPE 2 DIABETES PATIENTS / HEALTH

TANAWAT CHALERNVANICHAKORN: SHIFT WORK AND TYPE 2 DIABETES PATIENT'S HEALTH AMONG WORKERS IN BANGKOK AND ITS VICINITY. THESIS ADVISOR: PROF.PORNCHAI SITHISARANKUL M.D.,DrPH. THESIS COADVISOR : ASSOC.PROF.NARIN HIRANSUTHIKUL M.D.,Ph.D. 90 pp. ISBN 974 -14 -3897-4

The objectives of this cross-sectional analytic research were to study the health of type 2 diabetes patients who did day work, the health of type 2 diabetes patients who did shift work, compare type 2 diabetes patient's health who did day work and type 2 diabetes patients who did shift work and study personal factors and job related factors associated with type 2 diabetes patient's health. Total of 240 workers were participated in this study (120 day workers, 120 shift workers). The study subjects were randomly selected from the Social Security Clinics in 5 hospitals in Bangkok and its vicinity.

The results showed that the proportion of day workers and shift workers who had an average fasting plasma glucose during last six months ≤ 130 mg/dl were 28.3% and 15.8%, respectively, and the difference was statistically significant (p-value=0.02). Workers who had hypoglycemic symptoms in day workers and shift workers were 26.7% and 42.5%, respectively, and the difference was statistically significant (p-value=0.04). Workers who were abnormal upon mental health testing (Thai GHQ-12) in day workers and shift workers were 14.2% and 37.5%, respectively, and the difference was statistically significant (p-value<0.001). Age [OR: 0.955; 95%CI (0.919-0.993)] and shift work [OR: 2.026; 95%CI (1.070-3.836)] were significantly associated with average fasting plasma glucose in last six months. Shift work [OR: 2.092; 95%CI (1.205-3.633)] and smoking [OR: 2.797; 95%CI (1.223-6.399)] were significantly associated with hypoglycemic symptoms.

In conclusion, this study shows that shift work may affect type 2 diabetes patients' health such as blood sugar control, hypoglycemic symptoms and mental health problems. Consequently, type 2 diabetes patients need more attention from physicians and employers at the work place.